U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Vrchy a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Milady Tomkové, rozhodl o návrhu **Českého telekomunikačního úřadu**, se sídlem v Praze 9, Sokolovská 219 (adresa pro doručování: poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025), na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Berouně**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 9 C 92/2009, o 2669,50 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **Český inkasní kapitál, a. s.,** se sídlem v Praze 1, Václavské náměstí 808/66, IČ 27646751, zastoupené JUDr. Romanem Majerem, advokátem se sídlem v Plzni, Úslavská 33, a žalované **L. J.,**

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 9 C 92/2009, v části týkající se zaplacení smluvní pokuty ve výši 2550 Kč, **j e** správní orgán.

II. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2009, čj. 28 Co 504/2009 - 80, **s e z r u š u j e** ve výroku I., kterým bylo změněno usnesení Okresního soudu v Berouně ze dne 22. 7. 2009, čj. 9 C 92/2009 - 53.

III. Rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 11. 1. 2010, čj. 9 C 92/2009 - 99, **j e n i c o t n ý .**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 9. 7. 2010 se Český telekomunikační úřad domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Okresním soudem v Berouně ve věci žaloby vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 9 C 92/2009 týkající se zaplacení 2669,50 Kč s příslušenstvím.

Z předložených soudních spisů vyplynuly následující skutečnosti:

Společnost Telefónica O2 Czech Republic, a. s. (dále jen „Telefónica“), uzavřela s žalovanou smlouvu o poskytování telekomunikačních služeb, na jejímž základě žalované poskytovala služby prostřednictvím mobilní telekomunikační sítě. Za tyto služby se

žalovaná zavázala platit měsíčně částku, kterou jí Telefónica vyfakturovala. Žalovaná neuhradila čtyři faktury na částku v celkové výši 2669,50 Kč.

Na základě smlouvy o postoupení pohledávky postoupila Telefónica pohledávku ve výši 2669,50 Kč žalobkyni. Žalobkyně podala proti žalované dne 18. 11. 2008 u Okresního soudu v Berouně žalobu na zaplacení této částky s příslušenstvím.

Okresní soud v Berouně usnesením ze dne 22. 7. 2009, čj. 9 C 92/2009 - 53, řízení o žalobě zastavil (výrok I.) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Českému telekomunikačnímu úřadu (výrok II.). V odůvodnění uvedl, že podle § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o elektronických komunikacích"), rozhoduje spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné a účastníkem, popř. uživatelem na straně druhé, Český telekomunikační úřad. Rozhodování sporů o úhradě za poskytování telekomunikačních služeb mezi poskytovatelem a osobou, která je účastníkem využívajícím telekomunikačních služeb na základě účastnické smlouvy, nepatří do pravomoci soudů. Uvedený závěr nemůže změnit ani okolnost, že žalobkyně je právní nástupkyní poskytovatele telekomunikačních služeb, kterému pohledávka za žalovanou vznikla. Opačný výklad by byl nepřípustným zásahem do legitimního očekávání účastníků, že spory vzniklé podle zákona o elektronických komunikacích bude řešit k tomu účelu zákonem zvlášť zřízený správní orgán. Z důvodu nedostatku pravomoci soud řízení zastavil s tím, že po právní moci rozhodnutí bude věc postoupena příslušnému úřadu.

Proti usnesení okresního soudu brojila žalobkyně dne 4. 8. 2009 odvoláním u Krajského soudu v Praze. Dle žalobkyně o postoupené pohledávce nemá pravomoc rozhodovat Český telekomunikační úřad, protože nejsou splněny podmínky uvedené v § 129 zákona o elektronických komunikacích. Český telekomunikační úřad řeší spory pouze mezi zákonem stanovenými subjekty, a to osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem nebo uživatelem na straně druhé. Žalobkyně není osobou vykonávající komunikační činnost, k rozhodování sporu je proto příslušný soud.

Krajský soud považoval odvolání za částečně důvodné. Dlužná částka 2669,50 Kč se skládá z nezaplacených plateb za telekomunikační služby ve výši 119,50 Kč a ze smluvní pokuty ve výši 2550 Kč. Dle krajského soudu není právo na zaplacení smluvní pokuty finančním plněním spjatým s poskytováním telekomunikačních služeb, nejedná se tedy o plnění podle zákona o elektronických komunikacích, ale o plnění podle obecných občanskoprávních předpisů. Krajský soud proto potvrdil usnesení okresního soudu o zastavení řízení jen ohledně částky 119,50 Kč, o které i podle jeho právního názoru má pravomoc rozhodovat Český telekomunikační úřad, ale změnil rozhodnutí soudu I. stupně ohledně částky smluvní pokuty 2550 Kč tak, že řízení se nezastavuje a věc Českému telekomunikačnímu úřadu postoupena nebude. Vyšel z právního názoru, že o smluvní pokutě má pravomoc rozhodovat soud.

Okresní soud v Berouně, vázaný právním názorem odvolacího soudu, rozsudkem ze dne 11. 1. 2010, čj. 9 C 92/2009 - 99, stanovil žalované povinnost zaplatit 2550 Kč s příslušenstvím a náhradu nákladů řízení.

Český telekomunikační úřad (dále jen „navrhovatel“) poté podal návrh zvláštnímu senátu k rozhodnutí kladného kompetenčního sporu. Navrhovatel vychází z toho, že smluvní pokuta je sankcí vycházející z porušení povinnosti ze smlouvy o poskytování služeb elektronických komunikací. Vztah mezi porušenou povinností a nárokem na smluvní pokutu je vztahem příčiny a následku; nelze je posuzovat odděleně. O smluvní pokutě tedy má rozhodovat on sám, jako orgán, který je podle zákona příslušným k rozhodnutí o sporech vyplývajících z vlastního porušení povinností. Navrhovatel dále odkázal na rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 9. září 2008, čj. Konf 27/2008 - 7.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem ohledně zaplacení smluvní pokuty ve výši 2550 Kč s příslušenstvím se zvláštní senát řídil následující úvahou:

S účinností od 1. ledna 2003 se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Zvláštní senát se musel nejdříve zabývat otázkou, zda o postoupené pohledávce (ať se smluvní pokutou či bez ní) může rozhodovat navrhovatel.

Pravomoc Českého telekomunikačního úřadu k rozhodování účastnických sporů vymezuje ustanovení § 129 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích. V době, kdy spor mezi žalobkyní a žalovanou vznikl a kdy byla žaloba podána k Okresnímu soudu v Berouně, bylo znění citovaného ustanovení následující: „*Úřad rozhoduje spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem, popřípadě uživatelem na straně druhé, na základě návrhu kterékoliv ze stran sporu, pokud se spor týká povinností uložených tímto zákonem nebo na jeho základě. Podání návrhu podléhá správnímu poplatku*“.

Zákonný text (ve znění účinném do 30. 6. 2010) - na pohled dostatečně jasný - ve skutečnosti umožňoval dvojí výklad se zásadními důsledky pro závěr o pravomoci toho, kdo má věc rozhodnout: poprvé, že má být rozuměno „rozhoduje existující spory...“, po druhé „rozhoduje spory vzniklé mezi...“. Zvláštní senát v usnesení ze dne 14. 9. 2009, čj. Konf 38/2009 - 12, publikovaném pod č. 1994/2010 Sb. NSS, přisvědčil za užití obvyklých interpretačních metod výkladu druhému z následujících důvodů:

Ustanovení § 129 odst. 1 zákona o telekomunikacích vymezuje dvě podmínky, které musí být současně splněny, aby byla dána pravomoc ČTÚ věc rozhodnout.

Prvá část vykládaného ustanovení [„*spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem, popřípadě uživatelem*“] znamená osobnostní vymezení předpokladu pravomoci. Je proto otázkou, ke kterému okamžiku má být splnění tohoto předpokladu zkoumáno: zda k okamžiku vzniku závazku, nebo k okamžiku vzniku sporu, anebo k okamžiku, kdy je pravomoc zkoumána. Je totiž zřejmé, že postoupí-li věřitel (osoba vykonávající komunikační činnost) svou pohledávku za účastníkem (obvykle tedy telefonním účastníkem) jinému, dochází ke změně závazku v osobě, a je otázkou, zda se tedy mění i pravomoc orgánu, který o sporu má rozhodnout.

V okamžiku vzniku pohledávky, tedy před jejím postoupením, resp. tam, kde by k postoupení nedošlo, by ve sporu rozhodoval bez pochybností Český telekomunikační úřad.

Smluvní postoupení pohledávky, *cessio voluntaria* (poznamenává se výslovně, že zvláštní senát nezkoumal případ cese ze zákona nebo úředním výrokem, stejně tak nezjišťoval, zda tu jde nebo nejde o tzv. cesi fiduciární či inkasocesi, při níž se pohledávka převádí jen formálně, totiž proto, aby postupník pohledávku vymohl a převedl výtěžek postupiteli), je upraveno v § 524 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Předmětem postoupení není celý závazkový vztah (ale právě jen pohledávka, případně u dospělé pohledávky také nárok). Cesí nedochází k zániku dosavadního závazkového vztahu a ke vzniku závazku nového (nepostupuje se tedy „smlouva" jako v některých jiných cizích řádech), ale závazek se mění v subjektech. Na místo dosavadního věřitele (postupitele) nastupuje osoba třetí (postupník). Na postupníka s pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Dle § 524 občanského zákoníku ostatně nelze postoupit pohledávku, jejíž obsah by se změnou věřitele změnil.

Zvláštní senát dále přihlédl také k důvodům právní úpravy: Z důvodové zprávy k § 127-129 zákona o elektronických komunikacích: „*Úřad rozhoduje pouze spory uvedené v těchto ustanoveních (spory týkající se plnění povinností stanovených tímto zákonem). Vyňato je řešení sporů o plnění povinnosti k peněžitým plněním. Pravomocí Úřadu rozhodovat uvedené spory je vyloučeno právo stran obrátit se na obecný soud před vydáním rozhodnutí řešení sporu Úřadem (§ 7 občanského soudního řádu). Není tím však dotčeno použití předpisů o správním soudnictví*", lze dovodit, že bylo úmyslem zákonodárce podmínit rozhodovací činnost ČTÚ tím, že půjde o spor věcně, nikoli osobně vymezený. Vlastní zákonná úprava pak tento záměr poněkud zastřela přidáním „osobní" podmínky. I tento pohled proto svědčí o tom, že osobní upřesnění, které zákonodárce vložil do vlastního zákonného textu, je mnohem spíše časově vztaženo k okamžiku vzniku závazku než k okamžiku vzniku sporu. To platí tím spíše, že v okamžiku odstoupení od cese, nebo v případech její absolutní neplatnosti atp., by se pravomoc musela „vracet" ČTÚ, což bez pochyb zákonodárce nesledoval.

Proto i tento aspekt výkladu vede k tomu, že změny v subjektech při postoupení pohledávky nemají v posuzované věci vliv na změnu pravomoci k řešení sporů.

Podpůrně lze také připomenout, že takovýto výklad § 129 zákona o elektronických komunikacích je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. 3. 2002, o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (dále jen „Směrnice"). Článek 8 odst. 4 písm. b) Směrnice ukládá vnitrostátním regulačním orgánům členských států působících v oblasti elektronických komunikací povinnost, aby zajistily dostupné a nenákladné postupy pro řešení sporů. Spory v oblasti elektronických komunikací by měl řešit subjekt nezávislý na zúčastněných stranách. Tím má být zajištěna ochrana spotřebitelů dle čl. 8 odst. 4 písm. c) Směrnice. Je zřejmé, že směrnice tu sleduje právě možnost dovolit rozhodování v takovýchto věcech regulátorům. Není zřejmě sporu o tom, že pokud by tvůrci směrnice trvali na tom, aby v takovýchto případech rozhodovaly soudy, bylo by ustanovení § 8 odst. 4 písm. b) zbytečné, neboť tu jde o zcela

obvyklý závazek soukromého práva, o kterém (civilní) soudy pravidelně rozhodují. Ustanovení proto míří na to, aby pravomocí k rozhodování sporů mohl být nadán i správní orgán (ať již v pravomoci dělené, nebo pod kasační kontrolou správního soudu, nebo - jako v českém případě - s následným speciálním civilním řízením podle části páté občanského soudního řádu). Původci směrnice oprávněně očekávali, že právě řízení u správního orgánu vyhovuje potřebám posuzování speciálních - mnohdy ryze technických - otázek, přičemž i otázky právní se obvykle týkají jen úzké speciální problematiky (zejména smluv uzavíraných s poskytovateli služeb).

Navrhovatel (ČTÚ) je k řešení problematiky elektronických komunikací zřízen, je odpovídajícím způsobem vybaven odborně i personálně, a lze proto očekávat, že jeho rozhodování bude rychlé, účastníkům dostupné a pro ně nenákladné. Je ostatně významné i to, že jeho rozhodování (jako rozhodování z jednoho centra) už z povahy věci nenese riziko odchylující se „judikatury". Proti rozhodnutí ČTÚ je možné brojit rozkladem u předsedy Českého telekomunikačního úřadu, a případně dále podat řádnou civilní žalobu u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení (podle části páté občanského soudního řádu).

Proto zvláštní senát ve shora citovaném usnesení uzavřel, že jeho výklad zákona o elektronických komunikacích o pravomoci ČTÚ k rozhodování ve sporech i v případě postoupených pohledávek odpovídá i požadavkům, které na český právní řád klade právo evropské.

Obdobnými otázkami se zabýval také Nejvyšší soud v nedávném rozhodnutí ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2894/2008. Ve svém rozhodnutí - v němž otázku pravomoci posoudil stejně jako zvláštní senát - uvedl: „*odvolací soud nepochybil, jestliže dovodil, že v posuzovaném případě změna osoby uvedené v § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb. v důsledku postoupení pohledávky osobou vykonávající komunikační činnost nemá vliv na pravomoc Českého telekomunikačního úřadu k rozhodování sporu týkajícího se povinnosti uložené tímto zákonem. Postoupením pohledávky osobou vykonávající komunikační činnost na žalobkyni (§ 524 obč. zák.) se na podstatě a charakteru sporu ničeho nezměnilo. Na žalobkyni (postupníka) s právem na plnění (včetně příslušenství pohledávky a veškerých práv s ní spojenými) přešly též povinnosti, jež má věřitel vůči dlužníkovi (např. poskytnout dlužníkovi potřebnou součinnost ke splnění dluhu, přijmout řádně nabídnuté plnění apod.). Rozsah a obsah povinností dlužníka je stejný a nemění se nic ani na běhu promlčecí doby*".

Zákon o elektronických komunikacích byl s účinností od 1. 7. 2010 novelizován zákonem č. 153/2010 Sb. Cílem přijatých změn bylo „*zohlednit zjištění a zkušenosti nejen správních úřadů, ale i podnikatelů v oblasti elektronických komunikací a dotčené veřejnosti nabyté při tříleté aplikaci tohoto zákona*" (sněmovní tisk č. 1025/0, dostupný na digitálním repozitáři www.psp.cz). Změny dostálo rovněž ustanovení § 129 odst. 1 zákona: „*Úřad rozhoduje spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem, popřípadě uživatelem na straně druhé, na základě návrhu kterékoliv ze stran sporu, pokud se spor týká povinností uložených tímto zákonem nebo na jeho základě. Úřad rovněž rozhoduje spory v případech, kdy na straně osoby vykonávající komunikační činnost (§ 7) nebo účastníka, popřípadě uživatele, došlo ke změně na jinou osobu, zejména z důvodu postoupení*

pohledávky, převzetí dluhu, přistoupení k závazku. Podání návrhu podléhá správnímu poplatku. Lhůta pro vydání rozhodnutí činí 4 měsíce, ve zvláště složitých případech 6 měsíců".

Z důvodové zprávy k zákonu č. 153/2010 Sb. vyplývá, že zákonodárce přistoupil ke změně právní úpravy veden mj. snahou o „*narovnání některých výkladově sporných částí zákona o elektronických komunikacích a úpravy některých procesních i hmotně právních otázek v oblasti správního trestání*" (sněmovní tisk č. 1025/0, dostupný na digitálním repozitáři www.psp.cz). Včleněním věty druhé do původního znění ustanovení § 129 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích zákonodárce *de facto* převzal závěry vyplývající z výše citovaného usnesení zvláštního senátu a zcela jednoznačně stanovil, že pravomoc Úřadu k rozhodování účastnických sporů je dána i za situace, kdy na straně osoby vykonávající komunikační činnost (nebo na straně uživatele, resp. účastníka) došlo ke změně závazku na jinou osobu, např. postoupením pohledávky.

Ze všech vyložených důvodů proto zvláštní senát uzavřel, že pro určení pravomoci je prvý předpoklad pravomoci ČTÚ splněn, vznikl-li spor mezi osobou vykonávající telekomunikační činnost a účastníkem (uživatelem). Postoupení pohledávky takovýto charakter sporu nezměnilo (§ 129 odst. 1, věta druhá, zákona o elektronických komunikacích); proto i k návrhu postupníka (a nikoli již osoby vykonávající telekomunikační činnost) bude rozhodovat Český telekomunikační úřad. Charakter sporu vymezený v § 129 zákona o elektronických komunikacích je tedy určen v době vzniku závazku, a změna v osobě věřitele cesí jej nemění.

Zvláštní senát z uvedených důvodů vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc správního orgánu (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., výrok I.).

Protože pak v řízení, které následovalo po řízení odvolacím, okresní soud mimo svou pravomoc (vázán v té době rozhodnutím krajského soudu) rozhodl o té části návrhu, která se týká smluvní pokuty, vyslovil zvláštní senát podle § 5 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. nicotnost rozhodnutí (rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 11. 1. 2010, čj. 9 C 92/2009 - 99).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Bude proto na krajském soudu, aby v intencích výše uvedených závěrů zvláštního senátu znovu rozhodl o odvolání ohledně částky připadající na smluvní pokutu, a následně byla věc postoupena Českému telekomunikačnímu úřadu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 2. září 2010

JUDr. Pavel Vrcha
předseda zvláštního senátu